

Järki ja sydän

tansanialainen satu

Maan ja taivaan loi jumala, jolla oli neljä lasta: Sade, Aurinko, Kuu ja Pimeys. Saatuaan luomistyönsä päätökseen kutsui jumala lapsensa luokseen ja näytti heille metsät ja vuoret, tasangot ja joet, vesien kalat ja ilman linnut. Lopuksi hän osoitti ihmisiä, jotka oli luonut maan pinnalle ja joille oli antanut lahjaksi Järjen.

”Minulla on antaa heille vielä yksi lahja”, hän sanoi. ”Sen he saavat sitten, kun minä en enää ole maan päällä, sillä nyt aion poistua. Mutta ennen lähtöäni haluaisin tietää, mitä sinä, Sade, aiot tehdä poissa ollessani.” Ja Sade vastasi: ”Minä aion sataa kaatamalla, kunnes kaikki on tulvan peitossa.”

”Ei!” sanoi jumala. ”Ihmiset voisivat silloin hukkua, enkä minä antanut heille kykyä elää veden alla. Sinun tulee kastella maata ja antaa sitten Auringon vuorostaan kuivata se. Mutta kerrohan, Aurinko, mitä sinä olet ajatellut tehdä?” ”Minä paistaa porotan”, vastasi Aurinko. ”Ja kärvennän kaiken, minkä näen.”

”Ei!” neuvoi jumala toista lastaan. ”Miten luomakunta sitten löytäisi ruokaa? Lämmitä maata, se on hyödyllistä työtä, ja anna Sateen sen jälkeen viilentää ja pehmentää sitä, jotta maissi ja vehnä voivat kasvaa.”

Sitten jumala kysyi Pimeydeltä, kolmannelta lapseltaan, mitä tämä aikoi tehdä. ”Minä hallitsen ikuisesti”, kuului vastaus.

”Ei, ei!” huudahti jumala. ”Ajattele toki leijonaa ja maasikaa ja käärmettä. Etkö soisi niiden näkevän maailman, jonka olen luonut? Jaa aikasi Kuun kanssa. Kun se on uupunut ja laihtunut ohueksi sirpiksi, sinä voit hallita.”

Sitten jumala katosi. Mutta on ihmisiä, joiden mielestä juuri hän lähetti maan pinnalle Sydämen, tuon ihmisille lupaamansa toisen lahjan. Mahtoiko kukaan huomata asiaa lainkaan, sillä maailma on suuri, eikä Sydän ollut paljon nyrkkiä isompi.

”Missä isäni on?” kysyi Sydän, joka heti tunsu itsensä pieneksi ja yksinäiseksi. Se halusi päästä jonkun kotiin ja saada huolenpitoa osakseen. Mutta Sade puuhaili tulvien kanssa, Aurinko sai aikaan pensaspaloja ja kuivuutta, Pimeys yritti hallita ikuisesti ja Kuu taas kapinoida pimeyttä vastaan. Niinpä kukaan ei kuunnellut, kun Sydän sanoi: ”Minun täytyy yrittää etsiä isääni ihmisistä. Ihmisten sisimmästä ei tiedetä paljon mitään, paitsi että heillä on Järki. Minä aion muuttua niin moneksi sydämeksi kuin maailmassa on ihmisiä.”

Tästä syystä kaikilla ihmisillä on Järjen lisäksi Sydän. Ja kun omistaa Sydämen, silloin kaipaa rakkauden, oikeudenmukaisuuden ja ilon täyteistä elämää, aivan samoin kuin tämän tarinan sydän sitä kaipasi ensi hetkestä lähtien. Näin kerrotaan, ja mikseipä se olisi totta?

Lähde: Adventtiajan satukalenteri, Unicef 1980

Pohdittavaksi

Mitä tässä sadussa ”Sydämellä” tarkoitetaan? Sitäkö lihasmöykkyä, joka pumppaa verta?

Mitä ihminen tarvitsee järjen lisäksi?

Mikä on omatunto?

Teksti: Satu Honkala, Kimmo Sundström ja Ritva Tuominen